

המיפעל בגליל: פסי רכבת מונחים אל בנייני המיפעל למיבנים טרומיים בכרמיאל

זית, תיבנה מודול בטון את הדירות שהיו מנו עליידי משרד השיכון, משרד השיכון ישלם עבורן — והן תישארה ריקות למא' כולת שיני הזמן, עד אותו יום נספף שבכל זאת יימצאו להן דיירים. הכמיהה למתיישבים היא כה עמוקה, שהממשלה פיר' סמה השבוע הודעה, בה היא מבטיחה אדמה חינם לכל מי שמוכן לבנות בית בכרמיאל.

מנהלי החברה מצביעים על עובדות אלה ומקונונים על מצבם. בכלל, לדבריהם, לא עשו עיסקה כל כך מוצלחת — עם או בלי עזרת השם של איסר הראל. כרמיאל אינה מיכרה זהב, ואם ירצו לשחק את תוצרתם במרכזי הבנייה הגדולים שעוד נותרו — הרי המרוק ייקר בהרבה את הוצאותיהם. לכן, לדברי אחד מהם: „אנחנו מוכנים למ' כור אח המיפעל כבר היום, ולו גם בהפסד”.

הפסד של מי? הדוגמה של גימי לוי מלמדת: הפסד של הממשלה. כי תמורת הכסף שהשקיעה, תק' בל לדידה מיפעל, אשר בעלויו בעצמם הודו כי אינו כדאי מבצב הנוכחי.

חזונית הממשלית

אך אלה דיבורים לתפארת המליצה. אין איש מתכוון למכור, ואין סכנה שהמיפעל יעמוד בטל בעתיד הקרוב. כולם עובדים בהתאם לתוכנית, ובי' ביולי תחסיים תנוכתו החגיגית.

רק אדם אחד נעדר ממשרדי החברה ומן המיפעל בכרמיאל. זהו איסר הראל. מן היום בו חזר לשרות המדינה, לפני חצי שנה, לא דרכה כף רגלו במשרדי החברה בתל'אביב, בידיעות שהתפרסמו אז בעתו' ניס נאמר, כי הוא מכר את המניות שלו. אולם בספרי החברות עצמן כתוב אחרת: הוא אמנם התפטר מתפקידו כמנהל התב' רות השונות — אבל הוא לא מכר את מניותיו. הוא נשאר עדיין שותף, ואילו הניהול המעשי עבר לידי שני סגניו: דורות וריואל.

האם יש בכך טעם לפגם? בארצות הברית, למשל, פסול דבר זה ל' חלוטין. נקבעו תקימים, שאדם בעל מעמד בכיר בשרות הממשלה חייב למכור את מניותיו בכל חברה עסקית, בטרם יכנס לתפקיד. כי שם ערים מאוד למצב של ניגודי אינטרסים.

אולם בישראל אין הדבר כך. הראל עצמו החליט מראש להסיר מעצמו כל אחריות למצב, פן יואשם ביום מן הימים במעשה פסול. מייד עם קבלו את המינוי החדש, כיועצו של אשכול, פנה ליועץ המשפטי של הממשלה, שאל אם עליו למכור את מניותיו. היועץ המשפטי, משה בן'יאב, חייה את דעתו, כי אין שום צורך בכך. גם בזאת לא יצר איסר הראל פאנטס. זה נהג מקובל בישראל. המסקנה היחידה שניתן להסיק מן הרמ' זים וההתקפות של אותו נציג המפד'ל ושל יוסף אלמוגי היתה, כי התקפות אלה הוכ' תבו עליידי חשבונות מפלגתיים, והופנו אל הכתובת הלא'ינכונה. הרוצה לבקר סוג זה של עיסקות חייב להיות עקבי ולתקוף את השיטה עצמה.

זו אינה כוללת את חלקה של מודול בטון בהתחייבות הכללית של משרד השיכון לק' נות 4000 יחידות דיור טרומיות לשנה מכלל יצרני המיבנים הטרומיים. כלומר: מלבד השתתפות הממשלה במי' מון הייצור, עליידי הלאה בת 6.5 מיליון ל"י, עוזרת הממשלה למיפעל גם עליידי קנייה מובטחת של התוצרת, מתוך התקציב השוטף של משרד השיכון. התרעומת של אלמוגי בכנסת, שהופנתה לשר המיסחר והתעשייה, באה מאוחר מדי, ולא אל הכתובת הנכונה. הכתובת הנכונה היתה: הוא עצמו, לפני שהפך מנהיג של רפ"י — ועל כן אויב של איסר. כאשר נשאל השבוע, השיב אלמוגי: „בש'

הפיתוח בישראל. עוד לפני שהכניס המש' קיע דולאר אחד לישראל הובטחה לאיסר ולחבריו עזרה ממשלתית מאסיבית, לפי חוק עידוד השקעות הון. עזרה זו לא היתה עיוורת, כי אם צמודה לתוכנית מסוד' יימת, שהיא חלק ממדיניות הפיתוח. בי' מיקרה זה: בניית העיר כרמיאל. מדינת ישראל החליטה לבנות עיר, כחלק מחזון יהוד הגליל. איסר וחבריו באו עם חזון משלהם: להקים בתים בשיטה המודר' נית ביותר בעולם, בקצב מהיר, בטיב מעולה ולפי ידע דני. שני החזונות נפגשו. נותר רק להפגיש את שני מקורות המימון. גם כאן לא המציא איסר הראל שום פאנטס, אלא הלך בדרך המקובלת. המשקיע

מיפעלה של חברת מודול בטון, בית'חרושת למיבנים טרור מיים, מוקם עתה בקצב קצתני בעיר החדשה כרמיאל. לקראת חנוכתו בראשון לילוי השנה. משרד השיכון התחייב בפני החברה לקנות כל שנה 200 יחידות מתוצרתו. הבטחה זו ניתנה עוד בימי כהונתו של יוסף אלמוגי, כשר השיכון.

עתו בא אלי איסר עם התוכנית. ראיתי בה דבר חיובי, ועבודות הבנייה היו במלוא התנופה... אבל עכשיו, כשאנחנו עומדים במשבר הבנייה — דחקא עכשיו מצאו לנכון להעניק להם הלוואה של ששה וחצי מיליון לירות. נגד זה דיברתי.”

של מי ההפסד?

שבוע אפשר היה לראות את אנשי מודול בטון בכרמיאל עוסקים במלאכה. בית'חרושת הולך ומוקם. המכונות מובאות ארצה מדניה ומורכבות. מכונות אלה יערבלו כמויות עצומות של בטון ויצקו אותן לתוך תבניות. המוצר המוגמר יהיו קירות היצור ניים ופנימיים, ריצפה ותיקרה, שיסופקו בי' סרט נע ואפשר יהיה לחברם במהירות, וללא אפשרות של שגיאה, ולהקים בתים רבי' קומתיים. צחת קטן ומאומן יוכל להרכיב ארבע דירות ליום. בקיצור: הגשמת כל החלומות של התיישבות והתנחלות. את החברה ומשרדי הממשלה אין מדאיגה העובדה, כי גם בתים שכבר קיימים בכר' מיאל — בטרם החל המיפעל בייצור — עומ' דים ריקים, מחוסר מתיישבים. לטי התח'

זנויבר. למעשה, קיימת חברה זו רק על גבי הנייר. חברת גלטון קבלנים בע"מ, המבצעת עבודת בנייה במקומות שונים בארץ. פ.ג.ט. בע"מ, המקימה בניינים בי' באר'שב. הרן אלקטרוניקס בע"מ, הנמצאת עדי' יין בשלבי הקמה. שתי חברות נוספות, הנמצאות עדיין בשלבי תכנון, ואשר טרם נקבע שמן — האחת לייצור מוזאיקה והשניה לייצור ציפויי קירות. מודול בטון (ישראל) בע"מ, שהיא החברה העיקרית בכל השורה הזאת, וה' עוסקת בהקמת מיבנים טרומיים.

מעשה בסדום

”ודו בטון” היא התוצאה הישירה והחשובה ביותר של אותה פגישה בין איסר לבין משפחת זנויבר. אלא שה' אמריקאים משיקאגו נתנו רק את הרעיון — רעיון הקמת המיבנים הטרומיים — ולא נשארו לראות את הגשמתו. מפנה הנפש ש' נגרם להם בסדום (מעשה סדום), כפי שהם מגדירים אותו) הוציא מהם כל חשק להיכנס להרפתקה חדשה בישראל. הם השאירו את הרעיון לאיסר והסתלקו. לפי כל הכללים היה הרעיון צריך למות באותו הרגע. אולם איסר וחבריו החליטו למצוא שותפים אחרים. הם פנו לכמה בעלי הון דרום-אמריקאים, אותם הכירו עוד מקודם, והיצעו להם לגאול את הרעיון של זנויבר. וכך רקמה חברת מודול בטון (ישראל) בע"מ עור וגידים.

הון המניות של החברה, בזמן הקמתה, באוקטובר 1964, היה 1.6 מיליון ל"י, ש' חולק ל-100 מניות הנהלה בנות אלף ל"י כל אחת, ו-1500 מניות רגילות בנות אלף ל"י. הבעלות על המניות היתה כלהלן:

- בניי חברת הרן בע"מ 45 מניות הנהלה ו-675 מניות רגילות.
- בניי חברת בנק פויכטונגר לנאמנות, המייצגת את המשקיעים מדרום-אמריקה, 5 מניות הנהלה ו-75 מניות רגילות.
- למעשה היה לחברת פויכטונגר חלק הרבה יותר גדול בחברת מודול בטון. כי הקמת חברת הרן, לבין הקמת חברת בטון, נכנסו המשקיעים הדרום-אמרי' שוב באמצעות חברת פויכטונגר כשותפה עיקרית בחברת הרן הראל, המייסד, הפך לבעל' ה' החברה.

להיות המנהל הכלי'כול עצמו לא היה מוכן ל' ול איש אחר. ואולי קיח שבהיותו משלת ישראל.